

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **PharmDr. M.K., S.**, IČO: X., zastúpenej advokátom Mgr. M.B., Advokátska kancelária B., s.r.o., J. proti žalovanej: **V., a.s., B.**, IČO: X., **o zaplatenie 13 150,20 Eur (396 162,96 Sk)**, vedenom na Okresnom súde Bratislava V v Bratislave pod spisovou značkou 15C 113/07, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. decembra 2008, č. k. 2 Cob 124/2008-59, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 18. decembra 2008, č. k. 2 Cob 124/2008-59 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Žalobkyňa si 26. apríla 2007 uplatnila voči žalovanej právo na zaplatenie istiny 396 162,96 Sk ako nezaplatenej časti poplatku z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania v zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. za omeškanie so zaplatením faktúry č. 10310131 z 3. novembra 2003, ktorý poplatok vyúčtovala 16. februára 2007 a 11. apríla 2007.

Okresný súd Bratislava V v Bratislave rozsudkom z 5. februára 2008, č. k. 15C 113/2007-36 v znení opravného uznesenia z 26. mája 2008, č. k. 15 Cb 113/07-55 žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia súd prvého stupňa právny vzťah medzi účastníkmi konania posúdil ako vzťah občianskoprávny, keď vychádzal z charakteru právneho postavenia účastníkov konania, účelu a predmetu činnosti účastníkov, spočívajúcom v poskytovaní zdravotníckej starostlivosti a vykonávaní zdravotného poistenia. Preto premlčaciu lehotu pre uplatnenie práva posudzoval podľa § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka s tým, že premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Tovarová faktúra bola splatná dňa 3. decembra 2003. Žalobkyňa po prvýkrát na súde mohla uplatňovať poplatok z omeškania po 30 dňoch od splatnosti faktúry č. 10310131 dňa 3. januára 2004. Trojročná premlčacia doba uplynula dňom 3. januára 2007. Žalobkyňa právo na súde uplatnila až 26. apríla 2007, teda po uplynutí zákonnej trojročnej premlčacej lehoty. Nakoľko žalovaná podala námietku premlčania, súd prvého stupňa na ňu prihliadol, premlčaný uplatnený nárok priznať nemohol, a preto žalobu z dôvodu premlčania práva zamietol.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešnej žalovanej žiadne trovy konania nevznikli, preto ich náhradu nepriznal.

Na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V v Bratislave Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) uznesením z 18. decembra 2008 rozsudok Okresného súdu Bratislava V, č. k. 15C 113/07-36 z 5. februára 2008 podľa § 221 ods. 1 písm. d/ a ods. 2 O.s.p. zrušil a konanie vo veci zastavil. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím došlo k res iudicata v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Zistil, že rozsudkom Okresného súdu v Martine, spisovej značky 6C 215/2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. apríla 2005, žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 012 737,58 Sk. Uvedený rozsudok bol vydaný na základe návrhu zo 14. decembra 2004, ktorý bol podaný z dôvodu včasného nezaplatenia faktúr z rokov 2002 a 2003. Žalobkyňa si uplatnila v zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. úrok z omeškania v žalovanej výške. V prejednávanej veci žalobkyňa sa domáha zaplatenia časti poplatku z omeškania za oneskorenú úhradu tých istých faktúr splatných v roku 2003

v zmysle § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z.Z., t.j. vo výške 0,1% denne a to napriek tomu, že v skôr začatom konaní na Okresnom súde v Martine si už predmetnú sankciu za uvedené obdobie uplatnila a táto jej bola priznaná. Predmetný nárok žalobkyne vyplýva z rovnakých skutkových i právnych okolností, ako v uvedenom konaní.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa dovolanie s poukazom na dovolací dôvod uvedený v § 237 písm. f/ O.s.p. Namietala, že krajský súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o tom, že sa jedná o prekážku veci rozhodutej. Uviedla, že v tomto konaní sa nedomáha nároku, ktorý by bol právoplatne priznaný alebo ktorý by bol právoplatne zamietnutý. Domáha sa tej časti nároku na poplatok z omeškania, ktorý doteraz nebol žalovaným dobrovoľne zaplatený. Preto súd mal skúmať, či v čase omeškania zdravotnej poisťovne vznikol žalobkyni nárok na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Poukázala na súdnu prax (najmä v dôsledku publikovania zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR č. PL.z.ÚS 1/06), kde zdravotníckym zariadeniam prináleží nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne aj v prípadoch, ak k omeškaniu zdravotnej poisťovne došlo v čase, kedy bolo platné a účinné ustanovenie § 38 ods. 4 cit. zákona v znení upravujúcom poplatok z omeškania vo výške 0,01%, nakoľko dotknuté ustanovenie v takomto znení stratilo z dôvodu rozporu s Ústavou SR účinnosť a neskôr i platnosť. Zo zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR pritom vyplýva, že zdravotnícke zariadenie jednoznačne malo a doteraz má za dotknuté obdobie omeškania zdravotnej poisťovne s úhradou splatných faktúr za poskytnutie zdravotníckej starostlivosti nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1 % denne. Zo strany žalobkyni pritom nikdy nedošlo k právnemu úkonu „vzdania sa práva na poplatok z omeškania“. Pod tento inštitút nemožno podradiť ani to, že v inom súdnom konaní sa navrhovateľka domáhala nároku z právneho titulu úroku z omeškania. Súd má každú vec posudzovať samostatne bez ohľadu na to, aká právna argumentácia bola iným súdom v inom súdnom konaní zaujatá, t. j. ako už bolo uvedené vyššie - v prvom rade posúdiť tú skutkovú a právnu otázku - či má žalobkyňa za omeškanie s úhradou dotknutých faktúr nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne. Žalobkyňa ďalej uviedla, že zo zákonného vymedzenia úloh V., a.s. zabezpečovala verejné potreby v oblasti zdravotnej starostlivosti. Má za to, že prijatie záveru, že dotknutá činnosť V., a.s. v roku 2003 nespadá pod pojem „zabezpečovanie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky“ by bol v rozpore so znením a výkladom § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka a ustálenej súdnej praxe. Z tohto dôvodu považuje námietku premlčania za neopodstatnenú, keďže na záväzkový vzťah účastníkov

konania je nutné aplikovať ustanovenia o premlčaní v Obchodnom zákonníku. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie v celom rozsahu zamietnuť. Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V pokladala za vecne správne. Uviedla, že žalobkyňa uplatnila sankciu za omeškanie dlžníka, čím je daná totožnosť predmetu konania, pretože ten istý nárok - sankcia za omeškanie dlžníka vyplýva z rovnakých skutkových okolností a na rovnakom právnom dôvode. O sankcii za omeškanie dlžník právoplatne rozhodol už Okresný súd v Martine, čím sa založil stav právnej istoty medzi účastníkmi konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie bez nariadenia pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 O.s.p.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 239 O.s.p.

V prejednávanej veci žalobkyňa podala dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. zrušený bez toho, aby odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania. Dovolací súd nezistil podmienky, za ktorých ustanovenie § 239 O.s.p. pripúšťa dovolanie.

Dovolanie je vždy prípustné, ak ide o prípady závažných väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., a to aj vtedy, keď nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania uvedené v § 238 a § 239 O.s.p.

Žalobkyňa v dovolaní poukázala na prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Uvedené ustanovenie ochraňuje práva účastníka konania, ak súd nerešpektuje jeho procesné práva a vynesie rozhodnutie. Ide o prípady, ak súd napr. účastníka riadne nepredvolá na pojednávanie, aj keď bolo potrebné ho predvolať, ak nebola dodržaná lehota na prípravu na pojednávanie, prípadne ak súd o uplatnenom návrhu bezdôvodne nerozhodne.

Podľa obsahu spisu si žalobkyňa predmetnou žalobou uplatnila právo na poplatok z omeškania, a to na časť istiny, ktorá nebola priznaná právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod spisovou značkou 6C 215/2004.

Je nepochybné, že v uvedenom konaní bolo žalobkyni priznané právo na úrok z omeškania vo výške 206 334,89 Sk. V zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení V. a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní, môže zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni uplatniť poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. V predmetnom konaní uplatnená suma predstavuje časť z poplatku z omeškania v sume 396 162,96 Sk, vyúčtovaného spolu vo výške 602 497,82 Sk.

Podľa názoru dovolacieho súdu je podstatné, že v prejednávanej veci súd rozhoduje o nároku na peňažné plnenie. Pritom je irelevantné, z akého právneho dôvodu je tento peňažný nárok uplatnený. Súd totiž pri posudzovaní jeho dôvodnosti vychádza predovšetkým zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť uplatnený nárok po právnej stránke, a to bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného plnenia je uvedený nesprávne alebo vôbec nie je uvedený. Preto ak súd právoplatne rozhodol len o časti uplatňovaného peňažného nároku, jeho zvyšok môže účastník uplatňovať, pričom mu nehrozí nebezpečenstvo, že sa mu nárok odmietne z dôvodu už rozsúdenej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že rozhodnutie vydané v konaní vedenom pred Okresným súdom Martin pod sp. zn. 6C 215/04 nezakladá prekážku rozhodnutej veci pre konanie, ktoré je predmetom dovolania. Peňažné plnenie, ktoré bolo žalobkyni priznané, predstavuje časť poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Žalobkyňa sa teda v konaní nedomáha ničoho duplicitne, resp. nároku, ktorý jej bol už právoplatne priznaný, ale len tej časti nároku na poplatok z omeškania, ktorý jej žalovaná dobrovoľne nezaplatila.

Preto ak odmietol odvolací súd napadnutým uznesením rozhodnúť o tom, či je dôvodná uplatnená časť peňažného nároku z titulu poplatku z omeškania, porušil voči žalobkyni právo rozhodnúť o veci, teda odňal jej možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté

uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. V novom rozhodnutí rozhodne o odvolaní žalobkyni proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa z 5. februára 2007 a znova rozhodne aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d O.s.p.).

P o u ě n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.